

Psychomotorische ontwikkeling, bewegingsintegratie en taalverwerving bij het jonge kind

1 november 1992

Auteur: Annie Lamon

Volume: 22

Nummer: 2

Pagina's: 27-32

Documenten

- [vonk_jrg22_031.pdf](#)

psychomotorische ontwikkeling bewegings integratie en taalverwerving bij het jonge kind annie lamon het jonge kind in voile ontwikkelingsfase komt door zijn natuurlijke bewegingsdrang tot bewustwording van zijn eigen lichaam zijn ruimtelijk oriënteringsvermogen en tijdsbeleving omgevingsfactoren huis tuin school spelen een rol in de motori sche zowel als de psychomotorische ontwikkeling inderdaad via het handelen komt de kleuter niet alleen tot een betere en aangepaste motoriek maar ook tot een op ervaring gebaseerde verbale en mentale ontwikkeling enaderen we het motorisch lichaam ruimte en tijd gedrag in verband met de cognitieve ontwikkeling dan dient de nadruk te worden uit deze informatie kunnen wij veronderstel gelegd op de structurele as len dat structurele elementen die aan bod pecten van het gedrag via de opvattin komen in de bewegingsvorming bij het gen van schmidt 1975 is het duidelijk dat kind ook een invloed zullen hebben op zijn bepaalde schema s beschouwd worden als cognitieve ontwikkeling volgens claes rigaux komt het kind tot zijn ruimtevoorstel de bouwstenen van de cognitie rumelhart ling door het intellectueel construeren van 1978 zij vormen de neergeslagen vastge toestanden richtlijnen afstanden verhou legde kennis afkomstig uit ervaring het zijn dingen bewegingen omgeving relief dit de regels die het cognitieve sociale moto voorstellingsvermogen moet progressief rische gedrag bepalen in het motorische opgebouwd worden door middel van aan gedrag komen talloze bewegingssequenties gepaste ervaringen van de kleuter gezien voor die gekenmerkt worden door een strikt de geleidelijkheid waarmee de lichaams en georganiseerd bewegingspatroon van ros ruimteperceptie ontwikkelt werd een sum 1982 beroep gedaan op de vormingskubus van de block 1975 om de hierna voorgestelde nov dec 1992 nummer 2 22e jaargang mn structuur van oefenstof te behandelen bewegingsintegratie als eerste onderdeel is er de kennis van lichaam en lichaamsdelen vervolgens het in het bewegingsonderwijs wordt het inzien van lichaamshoudingen en bewegin aspect bewegingsintegratie als bijzondere gen en van ruimtebe-

grippen wanneer een doelstelling belicht in de praktijk zijn vele degelijk inzicht in sommige begrippen is scholen sterk intellectualistisch en prestatie ontstaan kunnen deze toegepast worden gericht bewegingsonderwijs voor de kleuter in allerlei situaties een verdere stap in de ontwikkeling en het jonge schoolkind wordt vaak perceptie van de kleuter is dan het structureel stiefmoederlijk behandeld bewegingsinterezen van de ruimte gezien als oriëntatie en gratie zien wij als een brug tussen de motorische lateraliserende van de ruimte ritmische en de cognitieve vorming het spreekt vanzelf dat naast de lichaams bewegingsintegratie betekent bewegend en ruimteperceptie ook de tijdsstructuratie leren beweging integreren in de cognitieve ontwikkeling opgebouwd te worden de tijd is een vorming het kind ervaart met zijn lichaam abstract begrip en alsdusdanig moeilijk te kchaamsbesef en in de ruimte ruimte verwerven voor het kleine kind de tijdsor structuratie wat vooraf als cognitief element organisatie omvat begrippen zoals gelijktijdig in de klas werd aangeleerd hoeveelheid enkelvoudigheid dissociatievermogen maten gewichten woorddelen lettergrepen duur snelheid regelmaat pen verzamelingen krijgen een juiste klankkwaliteit toonhoogte intensiteit kleur dimensie worden beter geïntegreerd en begrepen verder is de tijdsstructuratie het vermogen in een tijd van hoge technologie ook in de zichzelf te kunnen situeren in functie van de wereld van het kind denken wij maar aan opeenvolging van gebeurtenissen voor tijds televisie rekenmachines en computers is deens na de duur van intervals een uur b v het kennen van de ware grootte van de een minuut versnelling vertraging de vingers een nieuwe noodzaak geworden cyclische hervervatting van bepaalde perioden straat spelen zijn verdwenen en de mooie werkdagen maanden de irreversibiliteit bloemen in de tuin zijn prioritair t o v het van de tijd veroudering voorbij gegaan balspel van het kind in het gezin door het verwoorden en benoemen van de het is duidelijk dat het hier niet gaat om voorwerpen en handelingen komt de kleuter vervangingselementen voor de l o les tot de gepaste begripvorming bijzondere maar om een toevoeging aan de algemene aandacht moet worden besteed aan de wij vorming wij dienen in te spelen op de reële zaken waarop een opdracht gegeven wordt en noden van het kind met de bewegings het door het kind zelf laten verwoorden van drang enerzijds en de psychomotorische de gedane activiteit de kleuter moet de vorming het ervaren met het lichaam van gelegenheid krijgen tot spreken en becom wat moet geïnterpreteerd worden ander mentarieren op deze wijze kan een bijdrage zijds dat laatste wordt dikwijls onderschat ge worden geleverd tot het ieren van de taal in de algemene vorming maar wel als therapie tijdens het bewegingsonderwijs pie gebruikt vanaf het ogenblik dat kleine leerstoornissen optreden ik pleit voor meer aandacht voor de psychomotoriek in de hele basisschool naast de les l o waar het ieren bewegen het onderwerp en de doelstelling van de activiteit uitmaakt 22e jaargang nummer 2 nov dec 1992 bewegingsintegratie staat voor een onder het herkennen en nabootsen van houthouwijsmethode die kiest voor een actieve dingen en bewegingen van dieren school d w z een school waarbij naast het het strekken en buigen van lichaam en bewegingsonderricht de beweging ook in lichaamsdelen aannemen van armhou andere vormen van ieren aan bod komt dingen verwoorden van de houding noodzakelijke kwaliteiten als aandacht v houding met ellebogensteun voorstellingsvermogen inhibitie samenwerk oefeningen om eigen dominantie te

king creativiteit komen onder andere voor. Bepalen men naar voor zo ontstaat een bewust zijnsverruiming bij het jonge schoolkind en doel inzien van lichaamshoudingen en een meer volledig opvoedingsproces door bewegingen het concreet karakter van de bewegingsoefeningen met evenwichtselementen. Beweging wordt ook het abstraheringsproces staan op een been op de tenen staan bevorderd gaan tussen 2 lijnen 20 cm gaan over omgekeerde zweedse bank gaan over verder dient hier nog gepreciseerd dat de blokjes met zakje op het hoofd en de beweging van het denkproces enerzijds een essentiële functie kan hebben. Beweging bij het doel bewegingsintegratie verwerven van lichaamsbegrippen de late taal in houdingen en bewegingen realisatievorming en anderzijds een oefening met verkleinwoorden die uit steunende functie heeft. Beweging bij het inzicht gebeeld worden krijgen in de hefboomwerking bewegen maak je groot als een reus kan ook motiverend of illustrerend zijn. Beweging maak je klein als een kabouter het afstappen van een driehoek tegelijk wordt de aandacht getrokken op het kleine woord reus dat een groot begrip dekt en het grotere woord kabouter dat bewegingsonderwijs in de een klein begrip toont dit geeft ook aanleiding tot verkleinwoorden praktijk en meervouden van termen mellen cirkel cirkeltje cirkels kring kringef en kring het bewegingsonderwijs in de kleuterklas en groep groepie groepen de 1ste graad betreft de psychomotorische ontwikkeling van het kind van 3 tot 7 jaar. Hierbij komt objectivatie van de taal als een van de algemene doelstellingen staat het kind en ander element aan bod de ontwikkeling van zijn lichaamsperceptie op woordniveau ruimte en tijdsperceptie centraal. Beweging in een zin stappen met letter grepen zeggen lange woorden en korte woorden kip kuiken caravan betn de ontwikkeling van de 2e op zinsniveau lichaamsperceptie. Beweging in woorden stamen klappen springen hinkspelen de doel kennis van lichaam en lichaamsdelen fles door gewaar worden tonen en verwoorden kar ne melk van lichaamsdelen gang woord is lang vlak oefeningen met tactiele gewaarwording staat gen d m v aanraking met de hand pit an dir tenzakje het tonen op de pop het leg in gen van een mensenpuzzel en het de tekenen van een ander kind koel kast nov dec 1992 nummer 2 22e jaargang mn dit is tegelijk een oefening die ruimtestnuc rechtervoet vooraan en achteraan ttxatie aanbrengt bij het thema bevegings richtingsbegrippen over en onder tus integratie in het bewegingsonderwijs sen en omheen vooruit en achteruit omhoog en omlaag op en af heen en doel toepassen van motorische vaardighe terug boven en beneden recht en den schuin links en rechts algemene dynamische coordinatie oefen in afstandsbegrippen dichtbij dichtst gen zoals springen trekken kruloen dra even dicht en even ver hoger en later gen maataren hangen kimmen rolleen volumebegrippen veel of weinig groot kunnen apart of in omloop uitgevoerd wor tot grootst en klein tot kleinst smal en den breed dik en dun recht en krom rond en hoekig doel taal woordenschat en doewoorden het uitvoeren en verwoorden van al deze rond thema voorgaande begrippen geeft een rijkdom in beweging gaan slenteren kuieren marcheren de ontwikkeling van de taal met verieden tijd invoeren ik ging ik kuierde ik slenterde doel toepassen van ruimtebegrippen verder naar lopen rennen versnellen beweging in vertragen spurten sprinten vallen de vorm van golven door door en struikelen met gepaste verleden tijd omheen in behendigheid vooruit en achteruit in evenwicht omhoog en doel structureren en

aflezen van complexe omlaag naar boven naar onder en houdingen en bewegingen naar beneden in behendigheid en durf oefeningen met symmetrische en asymmetrische omloop en in ateliervorm op en af metrische houdingen nabootsen en met over en onder in en uit enz correct taalgebruik verwoorden spelvorm voor het ontwikkelen van bewustwording en aandacht bevorderde socio affectieve elementen bij het kinderen door kinderen te laten tekenen en of boetsen van lesmomenten doel taal het zoeken naar tegenstellingen gen doel taal prentlezen met pictogrammen b v recht en krom stijf en slap in en uit b v plaatjes worden praatjes uitbeelden enz den en individueel verwoorden van situ het in volgorde van grootte zetten aties en begrippen getoond op prent woordenschatverruiming b v wat kan beschrijven van een te volgen weg dit je doen met de bal werpen over geeft ook aanleiding tot ontwikkeling onder tussen de lijnen buiten de cirkel van voorstellingsvermogen en ruimte structuratatie doel structureren van ruimtebegrippen a orietering in de ruimte de ontwikkeling van de door namaken van constructies ruimteperceptie door gebruik te maken van het visueel geheugen bij het namaken voor voor doel inzien van ruimtebegrippen men positiebegrippen achter en voor op en door middel van het zoeken van heronda binnen en buiten hie daar en kenningspunten om een bepaalde bij in het midden in de hoek tussen en positie terug te vinden tegen naast voorin achterin middenin door het visueel geheugen am de hand deze kant de overkant linkerhand van een voorgelopen traject w 22e jaargang nummer 2 nov dec 1992 richting juist ieren herkennen en repro oefen hgen met geluiden en klanken duceren visuele auditieve en motorische achtungen ieren combineren tot een tra associatie ject aan de hand van pijlen en transpo luisteren en de bron van de klank neren op een andere gelijkaardige struc identificeren tuur akoestische waarneming aard van de verschillende klanken onderscheiden b lateralisatie toonhoogte en toonsoort herkennen ieren kennen van rechter en linkerkant met de eigen stem spelen en volumes van een voorwerp ten opzichte van de uitbrengen eigen positie door middel van associatie met keuren doel spelvormen georiënteerd naar ritmi transfereren van begrippen links en sche bewegingen geluiden en klanken rechts in het horizontale en het verticale vlak doel taal ontwikkelen van de luistervaar digheid c afstand schatten b v onderscheiden van klanken en letters precisie bij het werpen van voorwerpen spelletjes als ik zie in de zaal een ding ballen pittenzakjes blokjes horizontaal dat begint met een i lamp s stoel t en verticaal tafel m mat telkens de opdracht uit ontwikkelen van de oog handcoördinatie voren zoals rolkaats de bal naar het tie bij het werpen en vangen met ballen ding dat begint met een t een s ruimte tijdsperceptie en oog handcoördinatie wij rondlopen in de zaal op ritme van de dinatie handtrom bij het horen van een s zet je inschatten van afstand van bewegend je in een bepaalde houding of doe een voorwerp bepaalde beweging in de ruimte liggen verschillende hoepels met een bepaalde letter kinderen de ontwikkeling van de lopen op maat er tussen op signaal tijdsperceptie noemt de leerkracht een letter of zegt een woord met die letter kleuters gaan doel tijdsperceptie structuratatie in overeenkomstige hoepel staan inzien van begrippen van volgorde en opeenvolging voor na eerst laatst doel eerste bewustwording van ritme en gisteren vandaag morgen volgorde muziek progressieve beheersing van de van evenementen gezien gehoord beweging intuïtie van muzikale

structuren inzien van begrippen van interval lange ontwikkeling van de motorische creativiteit en korte tijd het uur te vroeg te laat inzien van cyclische opeenvolging van perioden voormiddag avond sezoen hierbij dient tenslotte opgemerkt dat de reeds gegeven richtlijnen te beluisteren en weer bewegingsvreugde van kapitaal belang is geven vragen beantwoorden met wat opdat de kleuters met plezier en zonder neer opeenvolging dagen faalangst de ruimte rondom zich zouden exploreren en beleven doel aanvoelen van ritme associatie van bewegingen en annielomon lichaamsritme van de lok oefeningen met natuurlijke gewone pleinlaan 2 bewegingen 1050 brussel nov dec 1992 nummer 2 22e jaargang mn bibliografie claes s h rigaux levende didaktiek kleuterinitiatie in vorm en maat kapellen de sikkels de bock a taxonomie van leerdoelen antwerpen de standaard 1975 rumelhart de the building blocks of cognition in spiro r w brewer eds theoretical issues in reading comprehension hillsdale n y 6lbaum 1978 schmidt r a schema theory of discrete motor skill learning in van rossum j h a motorisch gedrag en ontwikkeling nijmegen dekker van de veegt 1975 van rossum j h a motorisch gedrag en ontwikkeling nijmegen dekker van de veegt 1982 p 48 tuss door dertiende jeugcodziewedstrijd soetendaelle voor de dertiende keer richt jeugdboekenweekcomite merchtem een internationale jeugdpoeziewedstrijd in voor jonge mensen van 7 tot 25 jaar de inzendingen worden verdeeld over dertien leeftijdscategorieen uiterste datum voor het posten van de gedichten is t juni 1993 de twaalfde editie kende een overweldigend succes 8917 k inzendingen om precies te zijn naast een jury van volwassenen moenen fungeert sinds 1992 ook een afzonderlijke kinderjonge soetendaellen en jongv dwassenen jwy tijdens de prijsuitreiking op 22 november jl in het merchtemse gemeentehuis werd een boekepakket van meer dan 250000 fr verdeeld over 113 prijswinnaars geïnteresseerden kunnen de bundels met bekroonde gedichten bestellen door overschrijving van 200 fi per bundel 7 14 jaar en 15 25 jaar op rekeningnummer 436 5076331 89 van jeugdboekenweekcomite merchtem ten behoeve van poezie initiatie en animatie worden ook reeksen posters met bekende werken aangeboden bke reeks telt 20 gedichten en kost 2w fr het volledige wedstrijdreglement kan met postzegel voor verzending worden aangevraagd bij ben reynders sint huyorechtsstraat 66 1785 merchtem tel 052 37 05 48 22e jaargang nummer 2 nov dec 1992